

Innst. S. nr. 106

(2007-2008)

Innstilling til Stortinget frå energi- og miljøkomiteen

St.prp. nr. 5 (2007-2008)

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om utbygging, anlegg og drift av Skarv

Til Stortinget

SAMANDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen at det skal gis løyve til plan for utbygging og drift av Skarv og til anlegg og drift av røyret frå Skarv til Åsgard transportsystem - i samsvar med planane operatøren har lagt fram og på vilkår som det er gjort rede for i denne proposisjonen.

Skarvfeltet er eit gass-, olje- og kondensatfelt som ligg om lag 35 km sør for Norne og 45 km nord for Heidrun i nordre del av Norskehavet. Rettshavarane i Skarv er BP Norge AS (operatør), StatoilHydro ASA, E.ON Ruhrgas Norge AS og PGNiG Norway AS.

Skarv er planlagt utbygd med rammer på havbotnen kopla opp til eit produksjonsskip. Olja vil bli bøyelasta, medan gassen vil bli eksportert gjennom eit nytt røyret frå Skarv til Åsgard transportsystem. Plan for utbygging, anlegg og drift av Skarv omfattar Skarvfunnet, som inneheld olje og gass, og Idunfunnet, som inneheld gass. Plan for utbygging og drift (PUD) gjeld for utbygging og drift av Skarvførekomstane. Plan for anlegg og drift (PAD) gjeld for eksportrøyret for gass mellom Skarv og Gassled sone B (Åsgard transportsystem). Utbyggingsløyvinga inkluderer eit flytande produksjons- og lagringsskip, installasjonar på havbotnen og eksportrøyret for gass. Planlagt oppstart for Skarv er 3. kvartal 2011.

Investeringane er estimert til 31 371 mill. kroner. Operatøren har anslått reservar det er råd å utvinne til 48,3 milliardar Sm³ våtgass og 16,8 millionar Sm³ olje og kondensat. Med prisforutsetnadene til departementet er forventa noverdi før skatt 4 669 mill. kroner ved 7 pst. diskonteringsrente. Utrekningar utført av Oljedi-

rektoratet stadfestar at utbygginga gjev god samfunnsøkonomisk lønsemd, og at prosjektet er tilfredsstillande robust med omsyn til endringar i kostnader, prisar og ressursar.

Det er utarbeidd konsekvensutgreiing (KU) for plan for utbygging, anlegg og drift for Skarv, som gjev ei oversikt over forventa verknader gjennomføringa får for anna næringsverksemd og allmenne interesser som natur og miljø. Utgreiinga viser mellom anna korleis omsyn til forhold knytt til miljø og fiskeri er teke vare på gjennom utforminga av tekniske løysingar. Utgreiinga peikar også på framlegg frå rettshavarane om tiltak for å bøte på eventuelle problem.

Operatøren har sendt konsekvensutgreiinga på høyring til aktuelle høyringsinstansar. Eit samandrag av høyringsfråsegnene og operatøren sine kommentarar til desse er tatt inn som vedlegg til proposisjonen. Departementet viser til at KU-prosessen ikkje har avdekkja forhold som tilseier at prosjektet ikkje bør bli gjennomført eller at ytterlegare avbøtande tiltak må bli sett i verk.

Departementet viser vidare til at utbygginga av Skarv vil føre med seg utslipp til luft og sjø. Ulike alternativ for handtering av produsert vatn har blitt vurdert, mellom anna reinjeksjon. Mengdene produsert vatn på Skarv vil vere låge, og prosjektet har eit lågt forbruk av kjemikaliar. Miljøpåverknadene knytta til boring av ein dedikert injeksjonsbrønn samt utslipp til luft på grunn av kraftkrevjande reinjeksjonspumper er vurdert til å vere større enn miljøpåverknadene frå utslipp av låge volum reinsa produsert vatn. Den valde løysinga er venta å redusere innhaldet av olje i det produserte vatnet til nivå godt under dei krava regelverket stiller for utslipp av olje til sjø, medan utslippet av oppløyse komponentar i det produserte vatnet ikkje vert redusert i same grad. Det er likevel vurdert slik at den valde løysinga vil vere den beste miljøløyvinga.

Departementet viser til at kraftanlegget på Skarv vil vere fire turbinar med låg-NO_x-teknologi og varme-

gjenvinning. Kraft frå land har vore vurdert. I dag finnest det ikkje teknologi for å kunne nytte kraft frå land til eit produksjonsskip med dreieskive, og prosjektet er ikkje stort nok til å bere kostnadene og risikoen ved ei slik teknologitviking.

Departementet meiner det er viktig å kome vidare i utviklinga av teknologi for kraftoverføring til havs, og at dette kan kome til nytte også på andre felt. Departementet vil difor påleggje rettshavarane i Skarv å gjennomføre eit program, som skal leggje til rette for utvikling av teknologi for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. Programmet skal bli førelagt styresmaktene innan utgangen av 2008.

For gasstransportrøret frå Skarv er det i første omgang ikkje aktuelt å transportere volum frå andre felt. Dette gjer at det i dag ikkje er naudsynt å regulere tariffane i røret, men dersom det på eit seinare tidspunkt vil vere aktuelt å transportere tredjepartsgass, vil departementet stille som vilkår at ein på det tidspunktet kan regulere tariffane i røret, opprette eit eige interessensskap, utpeike ny operatør og eventuelt innlemme røret i Gassled.

Departementet viser til at operatøren har føreslått å leggje ei driftsstøtteining med ansvar for logistikk, innkjøp, vedlikehald og modifikasjonar i tilknytning til forsyningsbasen i Sandnessjøen. Dei resterande funksjonane ved driftsorganisasjonen vil bli samlokalisert med BP sine øvrige driftsorganisasjonar i Stavanger for å drage nytte av synergjar mellom desse og vere nær eit breitt lokalt fagmiljø for ekstern rekruttering. Helikopterbasen i Brønnøysund vil bli nytta til personellfrakt. Dette kan gje samordningsgevinstar med Statoil si personellfrakt til Nornefeltet som allereie går frå Brønnøysund.

Vidare vil operatøren leggje ein del funksjonar til Stavanger, men også ein god del til Helgeland. Dette gjev ein god balanse mellom å nytte eigen organisasjon, samtidig som det blir bygt opp ein organisasjon i tilknytning til Skarv i nærleiken av feltet. Denne løysinga gjev bod om interessante ringverknader og ei styrking av basemiljøet i Sandnessjøen og industrimiljøet på Helgeland, og departementet er positiv til løysinga som er foreslått frå operatøren.

MERKNADER FRÅ KOMITEEN

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Ann-Kristin Engstad, Svein Gjelseth, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, frå Framstegspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, frå Høgre, Børge Brende og Ivar Kristiansen, frå Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, frå Kristeleg Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, frå Senterpartiet, Erling Sande og frå Venstre, leiaren Gunnar Kvassheim, viser til innstillingen fra Olje- og energidepartementet om godkjenning av plan for utbygging og drift av Skarv, og plan for anlegg og drift av rør fra Skarv.

Rettighetshaverne i skarvutbyggingen er Statoil-Hydro, E.ON Ruhrgas, BP og PGNiG. BP er operatør for utbygging og drift av Skarvfeltet.

Omtale av prosjektet

Komiteen viser til at departementet mottok plan for utbygging, anlegg og drift av Skarv den 29. juni 2007. Planen omfatter Skarvfunnet, som inneholder olje og gass, og Idunfunnet som inneholder gass. Plan for utbygging og drift (PUD) gjelder for utbygging og drift av Skarv, og plan for anlegg og drift (PAD) gjelder for eksportrøret for gass mellom Skarv og Gassled sone B (Åsgard transportsystem). Utbyggingstillatelsen inkluderer et flytende produksjons- og lagringsskip, installasjoner på havbunnen og eksportør for gass. BP planlegger oppstart av Skarv 3. kvartal 2011.

Komiteen er kjent med at Skarvfeltet ligger i nordre del av Norskehavet, omtrent 200 km vest for Sandnessjøen. Nærmeste felt er Norne 35 km unna, og Heidrun som ligger 45 km unna. Skarvfunnet ble påvist i 1998 og Idunfunnet i 1999. Dybden i havet er mellom 350 og 450 meter. Det er forventet å utvinne 48,3 milliarder Sm³ våtgass og 16,8 millioner Sm³ olje og kondensat. Investeringene for Skarv er estimert til 31 371 mill. kroner. Det er boret fem letebrønner med påviste funn i Skarv, og tre letebrønner med påviste funn i Idun.

Komiteen har merket seg at Skarv er planlagt utbygd som et helt nytt produksjonsskip med dreieskive og fem brønnrammer på havbotnen. Operatøren har vurdert andre utbyggingsløsninger, men på grunn av fleksibilitet og kostnader ble produksjonsskip med dreieskive valgt. Det er til nå planlagt å bore 16 brønner. Av disse er det både oljeproducenter, gassproducenter og gassinjektører. Gassinjektorene vil bli gjort om til gassproducenter i seinfasen på feltet. Oljen vil bli bøyelastet, mens gassen blir eksportert i et nytt rør på 80 km som knyttes opp mot Åsgard transportsystem.

Rør og havinstallasjoner på havbunnen vil kunne tråles over. Totalt sett vil prosjektet ha liten innvirkning på fisket i området.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre er skuffet over den utbyggingsløsningen som Regjeringen legger til grunn og anbefaler på Skarvfeltet. Løsningen med flytende produksjons- og lagringsskip med dreieskive vanskeligjør en løsning med utslippsfri kraft fra land. Det legges derfor opp til at kraftforsyningen skal bestå av fire gassturbiner. Skarvfeltet vil i driftsperioden slippe ut 490 000 tonn CO₂ årlig, noe som medfører at de årlige nasjonale utslippene vil øke med 1 pst. Disse utslippene vil gjøre arbeidet med oppfyllelse av Norges forpliktelser til reduksjon av klimagassutslipp enda vanskeligere, og må kompenseres med andre utslippsreducerende tiltak.

Disse medlemmer er skeptisk til at departementet har gitt samtykke til preinvesteringer i feltet som gjør at prosjektet allerede er eksponert for kostnader i størrelsesorden 4 mrd. kroner. Disse medlemmer

mener at Regjeringen bør vurdere endringer i prosedyrene knyttet til behandling av fremtidige utbygginger på norsk sokkel, hvor Stortinget får anledning til å behandle saken uten at tilsvarende føringer er lagt.

Energibruk (Utslipp til luft)

Komiteen er kjent med at i forbindelse med nye feltutbygginger skal elektrifisering fra land utredes. Dette er også gjort i forbindelse med Skarv-utbyggingen.

Komiteen leser av proposisjonen at operatøren BP mener det ikke finnes mulige tekniske løsninger for å elektrifisere et produksjonsskip med dreieskive på så dypt vann. Det er usikkerhet med en strømkabel på 370 meter som må opp fra bunnen og gjennom dreieskiva. Dette har man ikke sikker teknologi for i dag, samtidig med at avstanden til land er 200 km.

Komiteen er innforstått med at elektrifisering fra land krever store tekniske løsninger, og at dette på nåværende tidspunkt ikke vil være mulig, også på grunn av at mest aktuelle tilknytning for tilførsel av elektrisitet måtte komme fra Midt-Norge. Komiteen mener, i likhet med operatør og departement, at dette ville være uheldig da region Midt-Norge har knappe ressurser på kraft. Men komiteen vil allikevel beklage at elektrifisering fra land ikke kan benyttes, da CO₂-utslippene i Norge vil øke med nesten 1 pst.

Komiteen mener det er positivt at operatøren har lagt til rette ved at hele prosessanlegget er elektrifisert. Dette vil i framtiden gi muligheter til å erstatte gassturbinene med en konverterstasjon som muliggjør bruk av andre strømkilder.

Komiteen har merket seg at Olje- og energidepartementet vil pålegge rettshaverne i Skarv å gjennomføre et program, gjerne i samarbeid med andre aktører, som skal legge til rette for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. Programmet skal være ferdig allerede ved utgangen av 2008. Komiteen har store forventninger til dette arbeidet, som på sikt kan gi teknologi for elektrifisering av produksjonsskip.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre mener at det for fremtiden i utgangspunktet ikke skal godkjennes planer for utbygging og drift av petroleumsfelt, som ikke i hovedsak baserer seg på kraft fra land eller annen utslippsfri kraftforsyning, og at dette kravet også skal innarbeides i utlysningsteksten i alle kommende konsesjonsrunder på norsk kontinentalsokkel.

Disse medlemmer mener at nye utbygginger på norsk sokkel i utgangspunktet skal baseres på kraft fra land eller annen utslippsfri kraft. Disse medlemmer påpeker at Petroleumssektoren er ansvarlig for en fjerdedel av de nasjonale utslippene av klimagasser, og må i framtiden i større grad bidra til å oppfylle nasjonale forpliktelser til utslippsreduksjoner etter Kyoto-protokollen og nye bindende avtaler etter 2013.

Disse medlemmer viser til at det i proposisjonen fremkommer at det aktuelle tilkoblingspunktet til landbasert kraft ligger i Midt-Norge, en region med en

utfordrende kraftsituasjon de nærmeste årene. Disse medlemmer vil understreke betydningen av at Regjeringen nå setter fart i satsingen på ny fornybar energi spesielt i Midt-Norge. Norge har et enorm naturgitt potensial for kraftproduksjon fra fornybare energikilder som vind, vann og bølger. Regjeringen har nå tatt initiativ til forhandlinger med Sverige om opprettelse av et felles grønt sertifikatmarked. I påvente av disse forhandlingene og en eventuell oppstart bør støt-teordningene for utbygging av ny fornybar energi styrkes betraktelig. Disse medlemmer mener en satsning på utbygging av fornybar energi vil legge til rette for at Skarvfeltet og andre installasjoner på norsk sokkel kan elektrifiseres i fremtiden.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen mener det er viktig å komme videre i utviklingen av teknologi for kraftoverføring til havs for produksjonsskip, og at dette kan komme til nytte også på andre felt. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen foreslår å pålegge rettshaverne i Skarv å gjennomføre et program som skal legge til rette for utvikling av teknologi for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. Regjeringen legger opp til at programmet skal bli forelagt myndighetene innen utgangen av 2008.

Disse medlemmer har også merket seg at installasjonen er tilrettelagt for elektrifisering ved et senere tidspunkt, og mener derfor Regjeringens opplegg for teknologiutvikling bør bli mer forpliktende og mer ambisiøst i forhold til å komme fram til en løsning for elektrifisering.

Disse medlemmer vil vise til at planlagt oppstart for Skarv er 3. kvartal 2011, og mener på denne bakgrunn at planen for et utviklingsprogram for en elektrifiseringsløsning må forelegges myndighetene allerede innen 1. juli 2008, og ha som mål å utvikle en hensiktsmessig og sikker løsning for kraftoverføring fra land. Programmet må ferdigstilles senest innen utgangen av 2010. Målet for dette utviklingsarbeidet må være at installasjonen elektrifiseres så tidlig som mulig.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen stille krav om strømforsyning fra land når en sikker og hensiktsmessig løsning for elektrifisering av installasjonen er tilgjengelig."

Utslipp til sjø

Komiteen er kjent med at utbyggingen av Skarv også vil føre med seg utslipp til sjø. Ulike alternativ for håndteringen av produsert vann har vært vurdert. Mengdene produsert vann på Skarv vil imidlertid være lave. Prosjektet har også et lavt forbruk av kjemikalier. Totalt sett har man vurdert det slik at de ulike løsningene som er valgt, er de beste sett fra ett miljøståsted.

Komiteen vil bemerke at utbygger har gjennomført miljørisikoanalyse etter gjeldende retningslinjer. I denne analysen er både metode og resultat grundig dokumentert. Denne analysen skal gjøres tilgjengelig.

Base og driftsstruktur

Komiteen har lenge vært kjent med at operatøren i samsvar med Olje- og energidepartementet har valgt å bruke de baseorganisasjonene som er i Nordland. Det gjelder helikopterbase i Brønnøysund i samarbeid med StatoilHydro for Norne, denne vil bli utvidet med 11 personer og forsyningsbase i Sandnessjøen, det samme som for Norne.

Komiteen har i tillegg merket seg at operatøren velger å dele driftsorganisasjonen med en del i Stavan-ger og med en mindre driftsenhet lagt til Sandnessjøen. Denne driftsstøtteenheten skal ha ansvar for logistikk, innkjøp, vedlikehold og modifikasjoner. I Sandnessjøen vil 40 personer være tilknyttet forsynings- og driftsstøtteenheten, av disse er 16 personer ansatt i BP.

Komiteen er opptatt av at utbygginger av olje og gassfelt skal komme lokalmiljøet og de ulike landsdeler til gode i form av arbeidsplasser og aktivitet. Dette gjelder også framtidige utbygginger i Norskehavet og i Barentshavet.

Dette er en stor og viktig sak, og derfor vil komiteen be Regjeringen i petroleumsmeldingen som ventes fremlagt i 2008 om å legge stor vekt på framtidige forhold knyttet til baser og driftsorganisasjoner. Komiteen mener dette spesielt gjelder forholdet til de mindre selskapene og deres operatørvirksomhet.

Ringvirkninger i regionen

Komiteen mener at utbyggingen vil gi verdifulle sysselsettingseffekter i hele samfunnet. Det er ventet at bortimot halvparten av varer og tjenesteleveranser er norske, og av dette er det forventet leveranser regionalt til en verdi av mer enn 400 mill. kroner, som en følge av samarbeidet med LOG Nord.

Komiteen legger til grunn at Nordland er regional enhet for ringvirkninger siden Skarv er et felt utenfor Nordland. Komiteen mener videre det er viktig at næringslivet i Nordland/Helgeland vil få kontrakter på vedlikehold og modifikasjoner i driftsfasen. Operatøren BP har allerede inngått et samarbeid med ulike aktører bl.a. Elkem i Vefsn, kommunen og videregående skole, og det samme skal skje i Mo i Rana og Sandnessjøen for å få økt kompetansen i regionen. BP støtter disse prosjektene med 100 000 kroner til hver.

Komiteen vil presisere viktigheten av at regionen blir tilført minst det antall arbeidsplasser som er omskrevet i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil understreke viktigheten av at nye utbygginger av oljefelt nord for 62. breddegrad må komme lokalmiljøet og landsdelene til gode i form av arbeidsplasser og aktivitet. Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at det må stilles krav til operatøren av Skarvfeltet at driftsorganisasjonen skal lokaliseres nord for 62. breddegrad.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen stille som vilkår for utbygging og drift av Skarvfeltet at driftsorganisasjonen skal lokaliseres nord for 62. breddegrad."

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre foreslår:

1. Rettshaverne i Skarv skal gjennomføre et program, gjerne i samarbeid med andre aktører, som skal legge til rette for å utvikle teknologier for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. Programmet skal bli forelagt styresmaktene innen 1. juli 2008, og ferdigstilles senest innen utgangen av 2010.
2. Stortinget forutsetter at teknologiprogrammet som pålegges rettshaver, skal bidra som grunnlag for å avklare bruk av FPSO-er i fremtidens norske olje- og gassutvinning.
3. Stortinget ber Regjeringen om at man fra nå av i utgangspunktet baserer seg på kraft fra land eller annen utslippsfri kraftforsyning ved nye utbygginger på norsk sokkel. Dette bør også reflekteres i utlysningsteksten ved kommende konsesjonsrunder. Vilkåret må stilles i utlysningsteksten i 20. konsesjonsrunde og alle senere konsesjonsrunder.
4. Stortinget ber Olje- og energidepartementet i tildelingsbrevet til Oljedirektoratet presisere at direktoratet har i oppgave å bidra til etablering av utslippsfrie utbyggingsløsninger på norsk sokkel.
5. Stortinget ber Regjeringen vurdere endringer i prosedyrene knyttet til behandling av framtidige utbygginger på norsk sokkel, hvor Stortinget får anledning til å behandle saken før det gis samtykke til betydelige preinvesteringer."

FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen stille som vilkår for utbygging og drift av Skarvfeltet at driftsorganisasjonen skal lokaliseres nord for 62. breddegrad.

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 2

1. Rettshaverne i Skarv skal gjennomføre et program, gjerne i samarbeid med andre aktører, som skal legge til rette for å utvikle teknologier for overføring av store kraftmengder til produksjonsskip. Programmet skal bli forelagt styresmaktene innen 1. juli 2008, og ferdigstilles senest innen utgangen av 2010.
2. Stortinget forutsetter at teknologiprogrammet som pålegges rettshaver, skal bidra som grunnlag for å avklare bruk av FPSO-er i fremtidens norske olje- og gassutvinning.
3. Stortinget ber Regjeringen om at man fra nå av i utgangspunktet baserer seg på kraft fra land eller annen utslippsfri kraftforsyning ved nye utbygginger på norsk sokkel. Dette bør også reflekteres i

utlysingsteksten ved kommende konsesjonsrunder. Vilkåret må stilles i utlysingsteksten i 20. konsesjonsrunde og alle senere konsesjonsrunder.

4. Stortinget ber Olje- og energidepartementet i tildelingsbrevet til Oljedirektoratet presisere at direktoratet har i oppgave å bidra til etablering av utslippsfrie utbyggingsløsninger på norsk sokkel.
5. Stortinget ber Regjeringen vurdere endringer i prosedyrene knyttet til behandling av fremtidige utbygginger på norsk sokkel, hvor Stortinget får anledning til å behandle saken før det gis samtykke til betydelige preinvesteringer.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen stille krav om strømforsyning fra land når en sikker og hensiktsmessig løsning for elektrifisering av installasjonen er tilgjengelig.

TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjere slikt

v e d t a k :

I

Stortinget samtykkjer i at Olje- og energidepartementet godkjenner plan for utbygging og drift av Skarv, i samsvar med vilkår presentert i St.prp. nr. 5 (2007-2008).

II

Stortinget samtykkjer i at Olje- og energidepartementet gjev løyve til plan for anlegg og drift av røyr frå Skarv, i samsvar med vilkår presentert i St.prp. nr. 5 (2007-2008).

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. desember 2007

Gunnar Kvassheim
leiar

Torny Pedersen
ordførar

